

Aika: 14.1.2022 klo 8.15-10.15

Paikka: Sähköinen työskentelyalusta Teams.

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala,
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala, 1. vpj.
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi, 2. vpj.
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteer	sihteer, TKS

Kutsutut:

Ikonen Anna Kaisa	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Tapani Touru	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 2-3 §
Kuusela Kaisu	seutusunnittelupäällikkö	TKS, 3-4 §
Välimäki Jussi	paikkatietoasiantuntija	TKS, 3-4 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	3
2 § SEUDULLISTEN PYSÄKÖINTIPERIAATTEIDEN TOIMEENPANO, LOPPURAPORTTI.....	4
3 § ASEMAKAAVOJEN ULKOPUOLISEN RAKENTAMISEN SEUDULLISET PERIAATTEET, LÄHETEKESKUSTELU	6
4 § SEUTUDIGIN PROJEKTISUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN	9
5 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN VARAPUHEENJOHTAJAT VUODELLE 2022	11
6 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	12
7 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	14
8 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	14

1 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle, raporttiluonnos	Asian käsittely jatkuu neuvottelulla valtio-osapuolen kanssa 23.2.2022 seutuhallituksen kokouksen yhteydessä.	TKS
Seutuluotsin visio kestävästä siirtymästä 2031	Visio hyödynnetään seutustrategian päivityksessä. Seutuluotsin työ jatkuu työsuunnitelman mukaan	AL
Lukiokoulutuksen tiekartan 2022+ hyväksyminen	Asia käsitellään myös seutuhallituksessa.	TKS
Seutustrategian uudistaminen, tahtotila ja pääviestit	Asian käsittelyä jatketaan seutuhallituksessa 26.1.	TKS

Liitteet:

Muistio 10.12.2021

2 § SEUDULLISTEN PYSÄKÖINTIPERIAATTEIDEN TOIMEENPANO, LOPPURAPORTTI

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru

Liikennejärjestelmätyöryhmä on saanut valmiiksi seudullisten pysäköintiperiaatteiden toimeenpanotyön 9.12.2021. Kuntajohtajakokouksen ja seutuhallituksen käsittelyn jälkeen seudun asiantuntijoille ja luottamushenkilöille järjestetään pysäköintiteemainen webinaari toimeenpanon tueksi.

Työn lähtökohdat ja tulokset

Työn lähtökohtana ovat toimineet vuonna 2019 seudulla hyväksytyt kaupunkiseudun pysäköintiperiaatteet ja niiden toimeenpano-ohjelma. Työssä on aiemmin toteutettuun selvitykseen nähden laajennettu nykytila-analyysia, tunnistettu nykytila-analyysin ja olemassa olevien suunnitelmien pohjalta seudun pysäköinnin kehittämiseen kytkeytyviä vyöhykkeitä sekä esitetty suosituksia pysäköinnin kehittämiseksi eri vyöhykkeillä.

Selvityksen myötä on seudullisesti määritetty seuraavat pysäköinnin kehittämistä ohjaavat periaatteet ja suositukset:

1. Seudun pysäköinnin kehittämisen periaatteet (2019)
2. Pysäköinnin seudullinen toimenpideohjelma (2019)
3. Seudun pysäköinnin kehittämisen tavoitetila
4. Suositukset pysäköinnin kehittämiseksi eri vyöhykkeillä

Nyt toteutetun selvityksen seudullinen tavoitetila ja vyöhykekohtaiset suositukset tukevat kuntia pysäköinnin kehittämisperiaatteiden ja toimenpideohjelman toimeenpanossa. Tehty selvitystyö on itsessään jo toimeenpannut joitain toimenpideohjelman kohtia.

Toimenpideohjelman seurataan seudullisessa yhteistyössä. Pysäköintiin kytkeytyvät seudulliset kehitystarpeet määrittyvät seurannan pohjalta. Seuranta hyödynnetään myös osana MAL-seurannan valmistelua.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru selostaa asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite

- loppuraportti, liitteinen

Kuntajohtajakokous 14.1.2022

Seutujohtaja Nurminen

Päätösehdotus.

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

hyväksyä seudullisten periaatteiden toimeenpanoa koskevan loppuraportin.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

3 § ASEMAKAAVOJEN ULKOPUOLISEN RAKENTAMISEN SEUDULLISET PERIAATTEET, LÄHETEKESKUSTELU

Seutujohtaja Nurminen 5.1.2021

Vuodesta 2006 käynnistyneen seutuyhteistyön yksi merkittävimmistä vaikutuksista on ollut kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen eheytyminen. Eheytymistä on perusteltu ekologisilla, taloudellisilla ja sosiaalisilla perusteilla.

Yhdyskuntarakenteen eheytymistä on ohjattu kuntien hyväksymällä rakennesuunnitelmalla ja valtion ja seudun MAL-sopimuksella. Eheytymistä on tuettu seudullisen joukkoliikenteen käynnistämällä sekä valtion tukemin asuntotuotanto- ja liikenneratkaisuin. Kunnat ovat myös huomioineet yhteiset linjaukset kaavoituksessaan ja maanhankinnassaan. Seudullisesti vaikuttavien päätösten ketju on vahvistanut kaupunkiseudun statusta ja merkittävyyttä. Kehityksen arvioinnissa yhtenäiset toimintatavat on nähty kaupunkiseudun kilpailuvalttina.

Seudullisten suunnitelmien ja linjausten kautta on käsitelty 2010-luvulla hajarakentamisen ilmiötä. Tavoitteena on ollut hillitä yhdyskuntarakenteen leviämistä asemakaavan lievealueille. Yhteiset pelisäännöt on kirjattu seutuhallituksen 2013 hyväksymään asiakirjaan ”Asemakaavojen ulkopuolisen rakentamisen seudulliset periaatteet”.

Hajarakentamisen kehitys on 2010-luvulla edennyt yhteisesti sovittuun suuntaan ja sen seudullisesta seurannasta on luovuttu. Kunnan uusi rooli, kilpailu väestöstä sekä Korona-pandemian nostama väljyyys- ja monipaikkaisuus -keskustelu ovat tuoneet asian jälleen keskusteluun kymmenen vuoden jälkeen.

Seudullinen maankäyttö- ja asuminen työryhmä on luonut asiasta alustavaa tilannekuvaa ja esittää kuntajohtajille lähetekeskustelua asiantilasta ja kehityssuunnasta sekä tarpeesta yhteisesti sovittaviin seudullisiin menettelyihin. Asia liittyy myös kuluvana vuonna käynnistyvän rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman päivitykseen sekä MAL5-sopimuksen valmisteluun 2023.

Paikkatietoasiantuntija Välimäki ja seutusuunnittelupäällikkö Kuusela

Asemakaavojen ulkopuolisen rakentamisen seudulliset periaatteet (sh 30.1.2013), keskeisimmät toimenpide-ehdotukset

Asemakaava-alueen lievealue

Keskeinen toimenpide yhdyskuntarakenteen eheyttämisessä on suunnitelmattoman rakentamisen hillitseminen asemakaava-alueen läheisyydessä olevilla lievealueilla, mihin rakentamispaine erityisesti kohdistuu.

Rakentaminen alueella edellyttää asemakaavaa, eikä suunnittelutarveratkaisuja tulisi myöntää kuin vanhojen kiinteistöjen uudelleen rakentamiseen.

Yleiskaavoitus

Rakentamisen ohjauksen parantamiseksi kunnat laativat maaseutu- ja kyläalueille oikeusvaikutteiset osayleiskaavat. Niiden avulla asemakaava-alueiden ulkopuolelle hakeutuva rakentaminen pyritään ohjaamaan kyläalueille.

Hajarakentamisen seurannan kehittäminen

Kunnat ja seutu seuraavat hajarakentamisen kehitystä.

Maankäyttö – ja asuminen työryhmä on käsitellyt periaatteiden uudistamisen tarvetta kokouksissaan syksyllä 2021.

Kuntia pyydettiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Miten voimassa olevia periaatteita on sovellettu kunnan toiminnassa? Miksi?
- Onko periaatteiden uudistaminen ajankohtaista? Miten periaatteita pitäisi uudistaa?
- Tuleeko periaatteiden sitovuutta vahvistaa?
- Onko asia ratkaistava seutuyhteistyössä?
- Tuleeko hajarakentamisen periaatteet liittää osaksi uutta rakennesuunnitelman päivitystä/ kaupunkiseutusunnitelmaa?

Vastausyhteenveto käsiteltiin Maston kokouksessa 9.12.2021. Kuntien vastauksissa sekä Mastossa käydyssä keskustelussa korostuivat seuraavat seikat:

- Kunnissa on edistetty hajarakentamisen ohjausta laatimalla omia tarkempia periaatteita (esim. erilaiset edullisuusvyöhyketarkastelut) ja yleiskaavoja asemakaavan ulkopuolisten alueiden rakentamisen ohjaamiseen.
- Teema on ajankohtainen. Tarve eheyttää yhdyskuntarakennetta ja hillitä asemakaava-alueen lieverakentamista ei ole kadonnut. Ilmastotavoitteet perustelevat periaatteiden muuttamista tiukempaan suuntaan. Lisäksi korona-aika on lisännyt paineita lievealueelle rakentamiselle sekä loma-asuntojen muuttamiseen vakituiseksi asumiseksi. Erityisesti loma-asuntojen muuttaminen vakituiseen asumiseen on ajankohtainen teema, johon tarvitaan linjauksia kunnissa ja mahdollisesti myös seudullisesti.
- Teeman käsittely seutuyhteistyössä koetaan tarpeelliseksi, mutta periaatteiden pitää olla sopivalla tasolla. Kunnat tekevät tarkemman ohjauksen itse. Nykyiset periaatteet koetaan sopivan tasoisiksi.

- Teeman viemistä osaksi tulevaa Rakennesuunnitelman päivitystä tulee harkita esimerkiksi sisällyttämällä asemakaavan lievealueen raja osaksi rakennesuunnitelmaa.
- Teemaa tulee pitää esillä ja siitä toivotaan keskustelua myös päätäjätasolla. Hajarakentamisen seurannan kehittäminen ja seudulliset analyysit liittyen esimerkiksi hajarakentamisen vaikutuksista ilmasto- ja talousnäkökulmasta koetaan tarpeellisina.

Maankäyttö- ja asuminen työryhmä päätti hakea asiaan lisänäkemystä kuntajohtajakokouksessa käytävän lähetekeskustelun kautta. Lähetekeskustelussa toivotaan näkemyksiä mm. seuraaviin kysymyksiin:

- Tulisiko seudun yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen/hajarakentamisen ohjaukseen kiinnittää jatkossa erityistä huomiota?
- Mitä seudullisia näkökulmia tulisi painottaa?
- Millä työvälineillä ja miten prosessia tulisi viedä eteenpäin?
- Miten vahvistetaan päättäjien ja asiantuntijoiden yhteistä näkemystä asiasta?

Paikkatietoasiantuntija Välimäki ja seutusuunnittelupäällikkö Kuusela seostavat asiaa kokouksessa.

Liitteet:

- Maankäyttö- ja asuminen työryhmään 9.12.2021 yhteenveto kuntien vastauksista.

Kuntajohtajakokous 14.1.2022.

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous käy lähetekeskustelun asian jatkovalmistelusta

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

4 § SEUTUDIGIN PROJEKTISUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN

Paikkatietoasiantuntija Välimäki

Tampereen kaupunkiseutu osallistui Valtiovarainministeriön järjestämään kuntien digitalisaation yhteishankkeiden rahoitushakuun keväällä 2021 ”Seutudigi – Laadukasta ja tehokasta kaupunkiseutusunnittelua tietomallipohjaisella seurannalla” -hankkeella. Hankehaussa hakijana ja hankehallinnoijana on ollut seututoimisto ja muina osallistujina seudun kunnat MASTOn 14.4. päätöksellä. Valtiovarainministeriö myönsi hankkeelle rahoituksen 23.6.2021. Rahoitusta myönnettiin haetun mukaisesti enintään 93 925 euroa. Hanke alkaa projektisuunnitelman mukaisesti keväällä 2022.

Hankkeen keskeisin tavoite on kehittää Tampereen kaupunkiseudun tietojohtamista laatimalla tulevalle seudun kaupunkiseutusunnitelmalle digitalisoitu, automatisoitu ja paikkatietopohjainen seurantaprosessi suunnitelman toteutumisen seuraamiseksi. Prosessin kehittäminen sisältää kaupunkiseutusunnitelman seurantamittareiden määrittelytyön, eri tietolähteistä saatavien lähtöaineistojentietovirtojen mallintamisen, nykytilakartoituksen kuntien tuottamasta aineistosta sekä teknisen alustan kehittämisen Tampereen kaupunkiseudun käyttöön.

Maankäyttö- ja asuminen työryhmän roolina hankkeessa on toimia hankkeen ohjausryhmänä. Ohjausryhmän lisäksi hankkeelle perustetaan hankkeen toteuttamisesta vastaava projektiryhmä, johon kootaan maankäytön suunnittelun, paikkatietoalan ja tietojohtamisen asiantuntijoita seudun kunnista ja keskeisistä sidosryhmistä.

Seutudigi-hankkeen projektisuunnitelmaa on valmistelu syksyn 2021 aikana seututoimistossa ja kaupunkiseudun paikkatietoryhmässä ja MASTO on sen hyväksynyt 9.12.2021.

Projektisuunnitelma koostuu seuraavista osioista:

- Projektin tausta ja tavoite
- Yhteydet muihin meneillään oleviin hankkeisiin seudulla ja kansallisesti
- Projektin henkilöstö, ohjaus ja johtaminen
- Työsuunnitelma
 - o Vaihe 1. Tietopohjan tunnistaminen ja määrittely sekä nykytilakartoitus
 - o Vaihe 2: Seurantaprosessin luominen
- Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma
- Viestintä
- Riskit ja niihin varautuminen
- Projektin arviointi ja toimenpidesuosituks

Kokouksessa esitellään projektisuunnitelman keskeisin sisältö.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liitteet:

- Seutudigi-hankkeen projektisuunnitelma

Päätösehdotus.

Kuntajohtajakokous 14.1.2022

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

hyväksyä SeutuDigi-hankkeen käynnistämisen projektisuunnitelman mukaan.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

5 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN VARAPUHEENJOHTAJAT VUODELLE 2022

Kuntajohtajakokoukselle on sovittu vaihdettavan varapuheenjohtajat vuosittain. Vaihtuminen rotaatiossa siten, että 2. varapuheenjohtaja siirtyy 1. varapuheenjohtajaksi ja 2. varapuheenjohtajaksi nousee kukin vuorollaan kunnan asukasmäärän mukaisessa suuruusjärjestyksessä. (ns. Lex-Paloniemi)

Vuoden 2021 1. varapuheenjohtaja on ollut Heidi Rämö ja 2. varapuheenjohtaja on ollut Jaakko Joensuu.

Puheenjohtajisto edustaa tarvittaessa kuntajohtajakokousta. Puheenjohtajista on myös edustaja läsnä seutuhallituksen kokouksessa. Puheenjohtajisto osallistuu kokousten asialistan valmisteluun ns. sähköisen valmistelukierroksen muodossa.

Kuntajohtajakokous 14.1.2022

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous nimeää varapuheenjohtajat vuodelle 2022 seuraavasti:

1. varapuheenjohtaja Jaakko Joensuu ja
2. varapuheenjohtaja Juha Kuusisto.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

6 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Saavutettavuusohjelman eteneminen

Tampereen kaupunkiseudun kunnat käynnistivät vuonna 2015 lentoliikenteen kehitysohjelman (AiRRport), jonka tavoitteena oli saada kaupunkiseutu kansainväliselle lentokartalle suorien lentoyhteyksin. Kansainvälisen saavutettavuuden edistämistä on jatkettu saavutettavuusohjelmalla. Kunnat ovat myös tehneet yhteistyötä Finavian kanssa lentoaseman kehittämiseksi. Lentoliikenne on ollut toistuvasti yksi edunvalvonnan pääviesteistä.

Kunnat ovat osoittaneet erillisrahoituksen lentoliikenteen ohjelmille ja seutuhallitus on poliittisena toimijana ohjannut ja seurannut tavoitteita. BusinessTampere on vastannut käytännön toimenpiteistä.

BusinessTampereen toimitusjohtaja Airaksinen on esitellyt kaupunkiseudun kuntajohtajakokoukselle 12.11.2021 airBalticin suunnitelman perustaan ympärivuotinen kotikenttä Tampereelle. Suunnitelma on julkaistettu 14.12.2021. BusinessTampere ohjaa saavutettavuusohjelmasta rahoitusta markkinointiyhteistyöhön. Mahdollinen kuntien lisärahoitustarve on sovittu ratkaistavaksi markkinointiyhteistyön edetessä.

Asia on kirjattu samoin sanoin seutuhallituksessa 22.12.2021.(Muut asiat)

MAL-sopimusmenettelyn arviointi

Ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö ovat asettaneet työryhmän tarkastelemaan MAL-sopimusmenettelyyn liittyviä prosesseja ja vaikuttavuutta. Työryhmän toimikausi 1.12.2021 – 30.4.2022

Työryhmän tehtävänä on selvittää, miten MAL-sopimusmenettely on vastannut ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävien kaupunkiseutujen kehittämiseksi tarpeellisiin kysymyksiin ja miten MAL-sopimusmenettelylle asetetut yleiset tavoitteet saavutettu.

Työryhmän asiantuntijajäsenet ovat DI Petri Jalasto, TkT Hanna Mattila ja arkkitehti Matti Vatiilo, jotka vastaavat myös selvityksen koordinaatiosta ja raportoinnista. MAL-sopimusseutujen edustajina työryhmään on nimetty DI Hannu Penttilä (pks), DI Jyrki Mattila (KUUMA-kunnat), kunnallisneuvos Helena Rissanen ja luokanopettaja Mirja Vehkaperä (muut suuret kaupunkiseudut) sekä perusopetuksen rehtori Meri Lumela (uudet MAL-kaupunkiseudut)

Seutujohtaja:

Kunnanhallitusten yhteinen työkokous pidetään 28.3.2022 klo 15.30-17.30. Teemana on seutustrategian tahtotila ja kärkiviestit.

Alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäiseminen: TAKE-hanke on saanut 48 000/60 000 euron rahoitukset OKM:ltä.

EU-toimiston toimintasuunnitelma 2022 liitteenä.

Kuntajohtajat:

Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelu
Yli-Rajala ja Auvinen

Hyvinvointialueen saama ICT-kehittämisrahan vähyys jättää ICT-järjestelmien ylläpitämistä kunnille mahdollisesti pitkäksi ajaksi vuoden 2023 alusta eteenpäin.

Keskusteltiin hyvinvointialueelle suunnitellusta organisatiomallista ja rajapinnoista mm. työllisyydenhoitoon.

Suomi-radan tilannekatsaus kuullaan 28.1. kuntajohtajakokouksessa
<https://suomirata.fi/lisatietoa/>
Mikko Nurminen

7 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Vuoden 2022 kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15.

14.1.,

Pysäköintiperiaatteet

Asemakaavojen ulkopuolinen rakentaminen

Seutudigin projektisuunnitelma

28.1.

Suomi-rata, tilannekatsaus

Kuntajohtajien kokouskello kevät 2022

11.2., BT:n valmistelu

25.2.,

Operaatio Pirkanmaa- ECOC2026 jatkohanke

11.3.,

25.3.,

28.3. kunnanhallituksen työseminaari klo 15.30-17.30.

8.4., 22.4., 6.5, 20.5., 3.6., 17.6.,

Heinäkuussa ei kokouksia

12.8., 26.8., 9.9., 23.9., 7.10., 21.10., 4.11., 18.11., 2.12., 16.12.

8 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.15.